

DENDROLOGICKÉ HODNOTENIE DREVÍN

**Dendrologické hodnotenie drevín rastúcich na pozemkoch parc. č. 275/2, 280/147 v k. ú. Kynek
(Trnavská ulica v Nitre)**

Apríl, 2020
Mgr. Lucia Rapošová

Obsah:

1. Základné údaje
2. Charakteristika lokality
3. Vymedzenie základných pojmov
4. Metodika spracovania
5. Vyhodnotenie údajov zistených pri terénnom mapovaní
6. Záverečné zhrnutie
7. Prílohy (mapová časť, fotodokumentácia)

1. Základné údaje

Objednávateľ: Building Service, a.s., Kopčianska 94, 851 01 Bratislava

Spracovateľ: Mgr. Lucia Rapošová, Röntgenova 2, 851 01 Bratislava

Cieľ dendrologického posudku: Inventarizácia drevín a výpočet ich spoločenskej hodnoty

Umiestnenie: Kraj - Nitriansky, Okres – Nitra, Obec - Nitra, k. ú. - Kynek, pozemky parc. č. 275/2, 280/147

Informácie o pozemku:

Parc. č.	List vlastníctva	Využitie pozemku	Vlastník
275/2	7193	Zastavaná plocha a nádvorie	Mesto Nitra, Štefánikova 60, 950 06 Nitra
280/147	7830	Orná pôda	Building Service, a.s., Kopčianska 94, 851 01 Bratislava

2. Charakteristika lokality

Mapovaná lokalita sa nachádza v okrajovej časti k.ú. Kynek v Nitre (Mestská časť č. 5 – Diely, Kynek, Mlynárce, Párovské Háje). Na určenej ploche je trávnatý porast s nepravidelne sa vyskytujúcimi drevinami popri komunikácii na Trnavskej ulici. Okolie je tvorené poľnohospodárky využívanou pôdou a zástavbou rodinných domov, oproti mapovanej ploche je zastávka a otočisko hromadnej dopravy.

3. Vymedzenie základných pojmov

Metodika hodnotenia zelene sa zakladá na určení druhovej skladby drevín zakreslených v inventarizačnom pláne a zmeraní najdôležitejších parametrov – veľkosti/obvodu kmeňa, priemeru koruny a výšky. Celkové posúdenie zdravotného stavu, perspektívy vývoja a vzhlľadových vlastností určuje sadovnícke hodnotenie jednotlivých drevín. Zdravotný stav je vyjadrený sadovníckym hodnotením a indexom poškodenia, konkretizovaný môže byť v poznámke. V poznámke sú zaznamenané ostatné dôležité, inde neuvedené skutočnosti tak, aby bolo možné dreviny hodnotiť komplexne.

Meranie veľkostných parametrov

Veľkosť stromov sa zisťuje meraním obvodu kmeňa vo výške 130 cm nad zemou. Pri stromoch, ktoré sa rozkonárujú vo výške menšej ako 130 cm, sa meria obvod kmeňa tesne pod jeho rozkonárením. V prípade merania obvodu kmeňa v inej výške ako 130 cm je výška,

v ktorej bol obvod meraný, uvedená v tabuľke v stĺpci s hviezdičkou (*). *Výška stromov* sa zisťuje meraním a vyjadruje sa v rozmedziach po 5 m.

Priemer koruny sa meria ako pôdorysný priemet koruny na terén a vyjadruje sa v rozmedziach po 2 m.

Sadovnícke hodnotenie

Sadovnícke hodnotenie drevín je kvalitatívne kritérium zahrňujúce integrujúcim spôsobom prakticky všetky kvality drevín, ktoré nebolo možné vyjadriť nameranými hodnotami a vyjadruje kvalitu drevín podľa stupňa ich účinnosti ako účelovej a funkčnej zložky životného prostredia. V tejto práci je použité hodnotenie podľa J. Machovca, kde jednotlivé kvalitatívne stupne sú bodované od 1 po 5 bodov, kde najkvalitnejšie dreviny dostávajú 5 bodov a najmenej hodnotné 1 bod.

Hodnotenie drevín podľa Machovca

Zaradenie do jednotlivých klasifikačných tried je nasledovné (opis prebratý z V. Paganová a kol., 2015) :

5 bodov – najhodnotnejší jedinec, ktorý je absolútne zdravý, tvarom a habitom koruny zodpovedá druhu, bez pozorovateľných poškodení, rozkonárený až po zem, veľkostne už plne rozvinutý, ale ešte v plnom raste a vývoji. Je predpoklad, že svoju sadovnícku funkciu bude plniť ešte veľa rokov.

4 body – veľmi hodnotná drevina, zdravá, typického tvaru, zodpovedajúceho príslušnému druhu alebo kultivaru, len nepatrne poškodená alebo narušená (napr. mierne naklonená). Dosahuje aspoň polovičných rozmerov, dosiahnuteľných na danom stanovišti.

3 body – drevina priemernej hodnoty, len nepatrne preschnutá bez chorôb a škodcov. Drevina v tejto kategórii sa môže tvarovo líšiť od pôvodného typu. Pri zaradení dreviny do tejto kategórie musí byť predpoklad dlhodobého vývoja a zotrvania na stanovišti. Takéto dreviny často tvoria základ v porastoch, ktoré neboli dlhodobo systematicky udržiavané. Zaraďujú sa sem mladé dreviny, ktoré ešte nedosiahli polovicu možných dosiahnuteľných rozmerov.

2 body – drevina podpriemernej hodnoty, značne poškodená, vysoko vyvetvená, stará a málo vitálna. Predpoklady ďalšieho vývoja sú značne obmedzené. Nesmie to byť drevina ohrozujúca bezpečnosť ľudí a porastov. Dreviny hodnotené touto sadovníckou hodnotou sa postupne odstraňujú.

1 bod – drevina nevyhovujúca, silne poškodená, chorá, ohrozujúca bezpečnosť ľudí a okolitých porastov. Pri týchto drevinách sa predpokladá len krátka existencia. Takéto dreviny je nevyhnutné odstrániť.

Medzistupne medzi jednotlivými hodnotami sa označujú pomocou lomky, pričom ako druhá v poradí je uvedená hodnota ku ktorej smeruje vývoj hodnotenej dreviny.

Spoločenská hodnota drevín

Spoločenská hodnota drevín sa určuje podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č.24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov podľa druhu drevín a ich veľkosti a upravuje sa prirážkovým indexom tak, že sa spoločenská hodnota vynásobí súčinom prirážkových indexov:

prirážkový index a) 0 – 0,4

- ak je drevina odumretá

prirážkový index b) 0,4

- ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí nad 60% (ťažké poškodenie)

prirážkový index c) 0,6

- ak je jednoznačne preukázaný nepriaznivý vplyv dreviny na statiku objektov a budov alebo drevín a ohrozenie prevádzkyschopnosti inžinierskych sietí, zatienenie nad hodnoty povolené normami a spôsobenie nadmernej vlhkosti obytných a iných objektov

- ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 26 - 60% (stredné poškodenie)

prirážkový index d) 0,8

- ak ide o drevinu z náletu alebo výmladkov a ak jej výskyt nie je v súlade s využívaním konkrétnej plochy územia,

- ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 11 - 25% (slabé poškodenie),

prirážkový index e) 0,9

- ak ide o krátkoveké dreviny,

prirážkový index f) 1,1

- ak ide o dlhoveké dreviny,

prirážkový index g) 1,2

- ak je vek stromu vyšší ako 100 rokov,
- ak ide o dreviny v okolí priemyselných, poľnohospodárskych a iných hospodárskych objektov,
- ak rastú v špecifických objektoch, ako sú areály škôl, zdravotnícke zariadenia, vyhradené areály cintorínov, religiózne objekty a pietne miesta,

prirážkový index i) 1,4

- ak ide o dreviny v parkoch, verejných sadoch a záhradách, v stromoradiach alebo ak sú súčasťou historických jadier miest a centrálnych mestských zón,

prirážkový index j) 1,5

- ak rastú v botanických a zoologických záhradách, arborétach, historických parkoch, okrem prípadov uvedených v písmene h), v priestoroch kúpeľov a liečebných zariadení a ak nie sú vyhlásené za chránené územia,
- ak predstavujú taxóny a taxonoidy (druhy a ich premenlivé formy) guľovitého, previsnutého a vertikálneho tvaru a taxóny s odlišnosťou v tvare a farbe listov a farbe kvetov, alebo vzácne z hľadiska introdukcie, pomaly rastúce a zakrslé, alebo taxonomicky a geograficky vzácne,

- ak rastú v chránenej krajinnej oblasti a v ochrannom pásme s druhým stupňom ochrany.

4. Metodika spracovania

Základnou časťou predkladaného prieskumu je zmapovanie drevín na pozemkoch parc. č. 275/2 a 280/147 v k.ú. Kynek v Nitre, ktoré môžu byť v kolízii s plánovou výstavbou v tejto lokalite. Terénny prieskum bol vykonaný v mesiaci apríl 2020.

Samotnej inventarizácii drevín predchádzali prípravné práce, počas ktorých boli zabezpečené podklady (v tomto prípade katastrálna mapa v DWG formáte), vykonaná ohliadka terénu a definované stromy, ktoré majú byť cieľom dendrologického prieskumu.

Vlastná inventarizácia drevín pozostávala z dvoch fáz:

- terénny prieskum
- spracovanie terénnych poznatkov

Terénne práce pozostávali z lokalizácie drevín do katastrálnej mapy, vizuálneho zhodnotenia parametrov a zdravotného stavu drevín a zaznamenania jednotlivých vlastností drevín.

Všetkým mapovaným drevinám bol odmeraný obvod kmeňa vo výške 130 cm nad zemou, prípadne v mieste rozkonárenia, odhadom zistená výška a priemer koruny.

Pri priradovaní indexu poškodenia sa vychádzalo z vizuálnej kontroly koreňových nábehov, kmeňa a koruny každej dreviny. Zároveň sa hodnotil tvar a rozloženie koruny a posudzoval sa ďalší vývoj danej dreviny na lokalite.

Výstupom z terénneho prieskumu je komplexný zoznam drevín uvedených v inventarizačnej tabuľke a grafický výstup, pričom inventarizačná tabuľka obsahuje nasledovné údaje:

- poradové číslo
- určenie druhu- latinský a slovenský názov druhu
- určenie veľkostných parametrov stromov- obvod kmeňa vo výške 130 cm nad zemou (príp. v mieste rozkonárenia), výška stromov, šírka koruny (príp. plocha krov, výška krov)
- sadovnícke hodnotenie
- poznámka
- spoločenská hodnota dreviny
- prirážkové indexy
- upravená spoločenská hodnota dreviny

5. Vyhodnotenie údajov zistených pri terénnom mapovaní

Pri terénnom mapovaní bolo na pozemku zistených 5 ks stromov, ktoré môžu byť v zábere plánovanej výstavby v tejto lokalite a ich výrub podlieha vydaniu súhlasu orgánu ochrany prírody, príp. cestného orgánu. Ide o staršie produkčné dreviny druhu *Juglans regia* a *Prunus armeniaca* (*Armeniaca vulgaris*) vysadené popri komunikácii.

Popis jednotlivých druhov:

Juglans regia (orech kráľovský) – opadavý strom so širokou, guľovito klenutou korunou. Kmeň sa zväčša rozkonáruje nízko nad zemou. Kôra stromov je hladká a sivá, neskôr trhlinovitá. Listy sú striedavé, nepárnooperovito zložené, dlhé 20 – 40 cm. Samčie kvety sú usporiadané do jahniad dlhých 3 – 10 cm, samičie kvety sú nenápadné, rastú na koncoch mladých výhonkov, zväčša po 2 – 5. Plod je pukavá kôstkovica. Uprednostňuje hlboké, vápnité humózne pôdy so stálou vlhkosťou.

Prunus armeniaca (marhuľa obyčajná) - teplomilný strom, ktorý rastie do výšky 10 m. Koruna je nepravidelná, široko rozložitá. Listy široko vajcovité až okrúhle, dlhé do 10 m, široké 6 cm, obyčajne so zaoblenou bázou, jemne zúbkaté, lesklé, tmavozelené. Borka je červenohnedá, hladká a lesklá. Kvety svetloružové alebo biele, priemer 2,5 cm, s 5 korunnými lupienkami, takmer bezstopkaté, vyrastajú obyčajne jednotlivo na starých výhonkoch, skôr než sa rozvinú listy. Plod je okrúhly, dužinatý, jedlý, s jednou tvrdou, hladkou kôstkou s jedlým semenom.

Dreviny č. 1, 2, 3, 5 rastú na pozemku parc. č. 275/2 v k.ú. Kynek v Nitre, ktorého vlastníkom je Mesto Nitra, so sídlom Štefánikova 60, 950 06 Nitra.

Drevina č. 4 rastie na pozemku parc. č. 280/147 v k.ú. Kynek v Nitre, ktorého vlastníkom je Building Service, a.s., so sídlom Kopčianska 94, 851 01 Bratislava.

Dreviny sú vzhľadom na svoj vek a miesto, kde rastú, v primeranom zdravotnom stave. Majú slabé až stredné poškodenie. Viaceré rany sú spôsobené neodborným odstránením príliš veľkých konárov v korune v minulosti.

Sumarizáciou vizuálnej kontroly všetkých mapovaných strom je inventarizačná tabuľka uvedená nižšie, v ktorej sú uvedené údaje potrebné k výpočtu spoločenskej hodnoty drevín a ostatné relevantné parametre pre zachytenie zistených skutočností.

K tabuľke je pre lepšiu orientáciu v teréne vyhotovený mapový podklad so zakreslením mapovaných drevín (číslovanie na mape zodpovedá poradovému číslu dreviny v tabuľke).

Tabuľka: Inventarizované dreviny na pozemkoch parc. č. 275/2, 280/147 v k.ú. Kynek

Por. č.	Latinský názov	Slovenský názov	Obvod kmeňa			Výška	Šírka koruny	Sadov. hodnota	Poznámka	Spoločenská hodnota	Prirážkový index		Spoločenská hodnota upravená
					*						vek	poškodenie	
1	<i>Juglans regia</i>	Orech kráľovský	164	cm		5-10	6-8	2	preschnutá horná tretina koruny	1 796,00 €	1	0,6	1 077,60 €
2	(<i>Prunus armeniaca</i>) <i>Armeniaca vulgaris</i>	Marhuľa obyčajná	108	cm		5-10	4-6	2	staršie rany na báze kmeňa a v korune	1 198,00 €	0,9	0,6	646,92 €
3	<i>Juglans regia</i>	Orech kráľovský	128	cm		5-10	4-6	2	staršie rany v korune	1 474,00 €	1	0,8	1 179,20 €
4	<i>Juglans regia</i>	Orech kráľovský	146	cm	30	5-10	6-8	2	dvojkmeň	1 612,00 €	1	0,8	1 289,60 €
5	(<i>Prunus armeniaca</i>) <i>Armeniaca vulgaris</i>	Marhuľa obyčajná	148	cm	100	5-10	6-8	2	rastové deformácie v korune, staršia rana pod miestom rozkonárenia	1 612,00 €	0,9	0,6	870,48 €
Celková spoločenská hodnota stromov													5 063,80 €

6. Závěrečné zhrnutie

Na mapovanej ploche sa nachádza 5 ks drevín. Na pozemku parc. č. 280/147 v k.ú. Kynek, ktorý je vo vlastníctve objednávateľa sa nachádza 1 ks dreviny – drevina č. 4. Dreviny č. 1, 2, 3, 5 sa nachádzajú na pozemku parc. č. 275/2 v k.ú. Kynek, ktorý je vo vlastníctve Mesta Nitra.

Výrub všetkých mapovaných drevín podlieha vydaniu súhlasu orgánu ochrany prírody alebo cestného orgánu. K vydaniu súhlasu na výrub drevín č. 1, 2, 3, 5 je potrebný súhlas vlastníka pozemku, ktorý je potrebný doložiť k žiadosti.

Spoločenská hodnota mapovaných drevín je po úprave prirážkovými indexmi 5 063,80 €.

V Bratislave, 4.5. 2020

Mgr. Lucia Rapošová